



ART-МОЗАЇКА

№ 1 (1)

25 січня 2017

Вітальне слово



Шановні читачі!

Вітаю вас на офіційній сторінці нового електронного часопису, присвяченого музиці, суміжним видам мистецтва, сфері культури загалом і не лише. Тут ви "гортатимете сторінки" знакових історичних подій, дізнатиметеся поради психологів та викладачів училища, знайомитеся із актуальними подіями у різних сферах нашого сьогодення.

На сторінках цього Інтернет-видання на вас чекає, насамперед, безліч цікавих публікацій про музику і музикантів – це і видатні постаті в історії та сучасності, і афіша концертного та театрального життя регіону, інтер'ю фахівців і студентське життя нашого музичного навчального закладу в усьому його розмаїтті, зокрема, і участь у конкурсах та фестивалях, і лекторська практика, і тематичні вечори, і навіть замальовки, так би мовити, " побутової" тематики.

Тут ви дізнатиметеся про найцікавіші події, незвичні проекти, а також традиційні заходи, які вже

мають свою історію й власних слухачів та глядачів – все, чим живе сьогодні мистецька спільнота.

Крім того, запрошуємо вас до спілкування. Для нас надзвичайно важливий діалог із нашими читачами, тому обов'язково:

- повідомляйте про ваші враження від прочитаного на наших сторінках чи почутого і побаченого на концертах, конкурсах, виставах;
- ставте запитання авторам публікацій;
- пропонуйте теми для статей, ідеї для спільних задумів та їх реалізації.

Адже, ми завжди відкриті для цікавої та плідної співпраці. Пишіть нам на електронну скриньку sevmuzuch@ukr.net.

Марина Яворська,

директор КЗ "Сєвєродонецьке обласне музичне училище ім. С.С. Прокоф'єва",

Заслужений діяч мистецтв України

У НОМЕРІ

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ:

До Дня Соборності

України

2

СПІВАЮЧИЙ КЕЛИХ:

із історії одного

незвичайного

музичного

інструменту

3

СТОРІНКИ

ТВОРЧОСТІ

4

Едуарда Мане

СВІТАНОК

МУЗИЧНОГО

романтизму

5

ФАКТИ

З МУЗИЧНОГО

6

життя

Пам'ятні дати

ДО ДНЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Слово «соборність» включає в себе єдність і згуртованість. Поняття «соборність» з`явилось у нашому науковому й політичному лексиконі порівняно недавно. Воно не є явищем лише суто українським. Це загальна, органічна ознака будь-якої нації. Що вона означає? По-перше, об'єднання в одне державне ціле всіх земель, які заселяє конкретна нація на суцільній території. По-друге, духовну консолідацію всього населення країни. Єдність усіх її громадян, незалежно від їхньої національності.



Ідея соборності стала загальнонаціональною мрією, невід'ємною частиною всіх українських визвольних програм. Величезні жертви, віддані на вівтар волі та незалежності, навчили українських патріотів всюди, куди б не зakinула їх доля, бачити в своїх мріях і боротися за єдину соборну, вільну та незалежну Україну.

У січні 1918 року була проголошена Українська народна республіка (УНР), а на територіях, які входили до складу Австро-Угорської імперії утворилася Західноукраїнська народна республіка (ЗУНР).

У грудні 1918 року лідери двох новоутворених держав у місті Фастові підписали договір про злуку обох українських держав в одну державну одиницю.



Вагон-музей у Фастові, де підписано договір про злуку УНР та ЗУНР

Цей договір був урочисто проголошений у м. Києві на Софійській площі 22 січня 1919 р. Той день увійшов у історію як День соборності України.



Двадцять сім років тому вдалось відродити історичну правду про Акт Злуки. Сотні тисяч українців 22 січня 1990 року стали з синьо-жовтими прапорами у живий ланцюг від Харкова до Львова та Івано-Франківська, аби маніфестувати духовну єдність мешканців Сходу і Заходу України як запоруку існування єдиної, соборної України.



У розмаї жовто-синіх знамен творився переддень незалежності, а вже незабаром Україна стала вільною державою. Український народ реалізував свою багатовікову мрію жити в соборній державі. З 1999 року День проголошення соборності України став державним святом Незалежної України.

**Ольга Булекова, голова
ПЦК "Загальноосвітні та соціально-гуманітарні дисципліни"**

Символіка України

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ

Згідно з Конституцією України, державними символами України є

- Державний Прапор України
- Державний Герб України
- Державний Гімн України

Державний Прапор України

Кольори Державного Прапору України – синій і жовтий.

Державний Герб України

19 лютого 1992 р. Верховною Радою України ухвалена постанова «Про Державний Герб України», якою було затверджено «Тризуб, як малий герб України» та, відповідно, головний елемент великого герба.



Державний Гімн України

Національним гімном України є вірш Павла Чубинського «Ще не вмерла Україна», покладений на музику Михайла Вербицького. Вірш було написано у 1862 році. Отримавши популярність на Західній Україні, патріотичний вірш не пройшов повз увагу і релігійних діячів того часу. Один з них отець Михайло (Вербицький), ще також знаний композитор свого часу, захоплений віршем Павла Чубинського, написав музику до нього. Вперше цей твір було використано як Державний Гімн у 1917 році.

У незалежній Україні музика Державного Гімну була затверджена Верховною Радою ще у 1992 році, згодом вона знайшла своє відображення і у Конституції України. Проте, тільки 6 березня 2003 р. Верховна Рада прийняла Закон України «Про Державний Гімн України», в якому встановлено, що Державним Гімном України є національний гімн на музику М.Вербицького із словами першого куплету та приспіву твору П.Чубинського. У той же час першу строфу гімну затверджено у такій редакції: «Ще не вмерла України і слава, і воля».

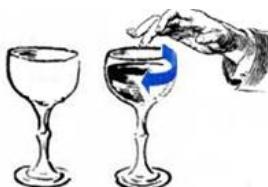
Цікава фізика у практиці

ПОЮЩИЙ БОКАЛ: из истории одного необычного музыкального инструмента



Алексей Воронкин,
преподаватель
высшей квалифика-
ционной категории,
кандидат
педагогических наук

Если обмакнуть обезжиренный палец в воду и с легким нажимом скользить им по верхней кромке бокала, совершая вращательные движения рукой, можно получить звук. Сначала он будет скрипящим, но затем, когда края бокала оботрутся, звук станет мелодичнее. Хотя это и незаметно, пальец движется



прерывисто, передавая тем самым стеклу энергию короткими порциями. Меняя силу нажима пальца, можно менять тон извлекаемого звука. Кроме того, высота тона зависит и от размеров бокала, толщины его стенок и количества жидкости в нем. Чем больше жидкости в бокале, тем ниже он звучит.

Заметим, что не любой бокал способен издавать приятные звуки, поэтому поиск подходящего бокала может оказаться долгим. Лучше всего звучат очень тонкие бокалы, имеющие форму параболоида вращения, на длинной и тонкой ножке.

С середины XVII века в Европе широкое признание получает необычный музыкальный инструмент из 30–40 бокалов. Варьируя



размеры бокалов, их форму и количество воды, музыканты добивались диапазона в три – четыре октавы.

Известно, что в 1746 г. австрийский композитор Кристоф-Виллибальд Глюк дал концерт в Лондоне, играя на 26 стеклянных бокалах.

В 1757 г. в Лондон приехал знаменитый американский ученый Бенджамин Франклайн (открывший атмосферное электричество). Ученый был захвачен всеобщим увлечением музыкальным инструментом из бокалов и в 1761 г. разработал его усовершенствованный вариант – гласкорд (или гармоника Франклина), напоминающий описанный немецким писателем Эрнстом Теодором Амадеем Гоффманом в сказке "Крошка Цахес, по прозванию Циннобер".

Новый инструмент представлял собой вал, помещённый в ящик-резонатор, до определённого



уровня наполненный водой. На валу было закреплено 40–48 стеклянных полусфер, постепенно увеличивающихся в размере и ввинтенных друг в друга.

Вал с прикреплёнными к нему полусферами приводился во вращательное движение с помощью ножной педали. От простого прикосновения пальцев исполнителя к врачающимся полу-

сферам звуки усиливалось от фортиссимо и падали до шепота.



В 1763 г. личный экземпляр инструмента Франклайн подарил англичанке мисс Дэвис в Филадельфии. В течение нескольких лет она его успешно демонстрировала во многих странах Европы.

К концу XVIII в. гармоника Франклина стала популярным концертно-камерным инструментом. Вольфганг Амадей Моцарт, Людвиг ван Бетховен, Рихард Штраус, Антон Рубинштейн, Михаил Глинка и другие известные композиторы вводили стеклянную гармонику в партитуру своих произведений. Известно, что австрийский психиатр Франц Антон Месмер, живший в конце XVIII – начале XIX века, использовал инструмент для успокоения пациентов перед обследованием.

К середине XIX в. гармоника Франклина была вытеснена другими музыкальными инструментами, но в наши дни интерес к ней снова возобновился. Для того, чтобы прослушать многие известные композиции, исполненные современниками на стеклянной гармонике, достаточно зайти в Youtube и ввести запросы "Glass harmonica", "Franklin's Glass Harmonica", "Стеклянная гармоника" и т.д.

За матеріалами Вікіпедії

СТОРІНКИ ТВОРЧОСТІ ЕДУАРДА МАНЕ

Едуард Мане народився в Парижі 23 січня 1832 року. Його мати була похресницею шведського принца Карла XIV Юхана, батько, Огюст Мане, був французьким суддею. Але батькам Мане не була притаманна фанаберія чи агресивна буржуазність, яку демонстрували паризькі багатії. У 1860 році син напише їх портрет, що став шедевром раннього періоду творчості. Майже все життя прожив в Парижі, де в 1850-56 вчився в школі мистецтв пана Т. Кутюра.

Вже в перших своїх творах виступив проти офіційного мистецтва, так званого академізму, протиставляючи йому зображення реальної дійсності, простих повсякденних явищ навколо лишнього життя, зокрема паризького життя. В багатьох своїх творах був предтечею імпресіонізму.

Полотна: «Кафе» (1877), Бар «Фолі-Бержер» (Le Bar aux Folies-Bergère) (1881-82), низка портретів.

Найвідоміші картини: Лола з Валенсії, Сніданок на траві (1863), Олімпія (1863), Флейтист (1866), Вокзал Сен Лазар.

Твори зберігаються в Луврі, Музеї д'Орсе в Парижі, а також Інституті Курто у Лондоні.

Середина 19 століття пройшла в Парижі під потужним впливом моди на іспанське. Цьому сприяло декілька факторів. Ще війська Наполеона I Бонапарта пограбували і вивезли у Францію значну кількість картин іспанських майстрів. Тому розпродаж збірки іспанського живопису маршала Сульта збагатив пізніше великі збірки інших країн від Угорщини до Російської імперії.

Моду на іспанських художників підтримував і короткосучасний монарх так званої Другої імперії Франції, що був одружений з іспанською принцесою та мав картини іспанців в палацовій ко-

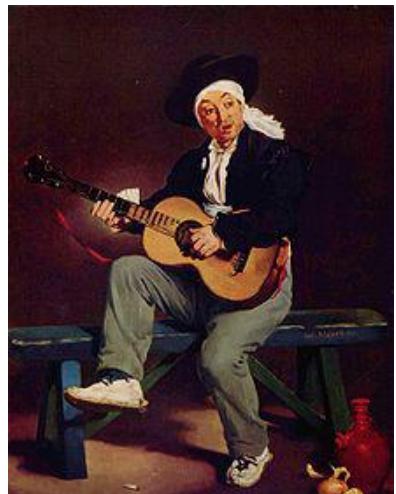
лекції. Тоді Париж і сам Мане відкрили для себе творчість Веласкеса й інших іспанських майстрів (Сурбарана, Мурільо, Алонсо Кано).

Веласкес художньо полонив Едуарда, і той копіював його твори. В квітні 1859 р. Мане створив картину «П'яниця» («Прихильник абсента»). Вона проста за мотивом, але тематично була навіяна впливами портретів давньогрецьких філософів і літераторів, які створив Дієго Веласкес («Портрет Меніппа», байкар «Езоп»). Ще з доби Лукіана з Самосу (2 ст. нашої ери) і його книги «Ярмарок життєписів» з'явилась традиція подавати грецьких філософів як же-браків і представників найнижчих веств населення. Лукіан з Самосу був за переконаннями найближче до світогляду іспанця Хоше де Рібери, тому митець подав уславлених філософів, цих велетнів духу, як же-браків і рабів, мало потрібних суровій реальності, в серії «Філософи». Подібний образ забажав створити в Едуар Мане, але спрямував його на зображення маргінала. Картину Мане «Прихильник абсента» не прийняли в Паризький Салон 1859 р. Переваги полотна визнав лише один член журі, ним був Ежен Делакруа. Але його відгук проігнорували. Мане втратив можливість виставити власний твір в Салоні і (як наслідок) не заробив ні грошей, ні популярності. Не визнавали за великого митця минулого і Дієго Веласкеса, його слава прийде пізніше. Едуар Мане і в цьому випередив смаки пересічного буржуазного оточення, підтримуючи авторитет мало визнаного тоді іспанського художника.

Декілька робіт Мане присвятів іспанцям, яких зустрів в Парижі, а декілька його картин постановицько-іспанські. Він перевдягав моделі в іспанські костюми і малював дещо фантазийне на іспанську тему («Вікторіна Меран в костюмі еспади», 1862, «Молодик в костюмі махо», 1863). Справжнім шедевром цього періоду стала картина «Лола з Валенсії».



Огюст та Ежен Мане, батьки художника, Едуард Мане, 1860 р., музей д'Орсе, Париж



Іспанський гітарист (Гітарреро), Едуард Мане, 1860 р., музей Метрополітен, Нью-Йорк.



Мадам Мане (Сюзанна Леенхоф) на блакитному дивані, Лувр, Париж

Цікаві факти

СВІТАНОК МУЗИЧНОГО РОМАНТИЗМУ



Франц Петер Шуберт (31 січня 1797 року, Ліхтеншталь – 19 листопада 1828 року, Відень) – австрійський композитор, перший великий композитор-романтик. Поетична любов і чиста радість життя, відчай і холод самотності, томління по ідеалу, жага мандрів і безвихід поневірянь – все це знайшло відгомін у творчості композитора, у його мелодіях, що ллються природно і невимушено. Емоційна відкритість романтичного світовідчуття, безпосередність вираження підняли на небачену доти висоту жанр пісні: цей другорядний жанр у Шуберта став основою художнього світу.

Шуберт – одна з трагічних постатей в історії світової музичної культури. Життя його, недовге і небагате подіями, обірвалося, коли він був у розквіті сил і таланту. Він не почув більшої частини своїх творів. Так само трагічно складалася і доля його музики. Безцінні рукописи, що частково зберігалися у друзів, частково комусь подаровані, а часом просто втрачені в нескінченних переїздах, довгий час не могли бути зібрані воєдино. Відомо, що «Незакінчена» симфонія чекала свого виконання понад 40 років, а До-мажорна – 11 років. Шляхи, що були відкриті в них Шубертом, довгий час залишилися невідомими.

Шуберт був молодшим сучасни-

ком Бетховена. Обидва вони жили у Відні, їх творчість співпадає по часу:

«Маргарита за прядкою» і «Лісовий цар» – розвесники 7 і 8 симфоній Бетховена, а його ж 9-я симфонія з'явилася одночасно з шубертівською «Незакінченою». Шуберт – представник нового покоління художників, яке народилося в атмосфері розчарування і втоми, в обстановці жорсткої політичної реакції. Та обставина, що всю пору творчої зрілості Шуберта провів у Відні, у величезній мірі визначила характер його мистецтва. У його творчості немає творів, пов'язаних з боротьбою за щасливе майбутнє людства.

Його музиці мало властиві ге-



роїчні настрої. У часи Шуберта вже не було мови про загальнолюдські проблеми, про перебудову світу. Боротьба за все це здавалася безглуздою. Надважливим уявлялося зберегти чесність, душевну чистоту, цінності свого душевного світу. Так народилася художня течія, що одержала назву «романтизм». Це мистецтво, в якому вперше центральне місце зайніяла окрема



особистість із її неповторністю, з її пошуками, сумнівами, стражданнями.

Творчість Шуберта – світанок музично-го романтизму. Його герой – це герой нового часу: не громадський діяч, не оратор, не активний перетворювач дійсності. Це нещасний, самотній чоловік, його надіям на щастя не дано збутися. Ідейний стрижень більшості шубертівських творів утворює зіткнення ідеального і реального.

Всякий раз зіткнення мрії і реальності отримує індивідуальне тлумачення, але, як правило, конфлікт не знаходить достаточного вирішення. Не боротьба в ім'я утвердження позитивного ідеалу знаходитьться в центрі уваги композитора, а більш або менш виразне оголення протиріч. У цьому – головне свідчення принадлежності Шуберта до романтизму. Основою його темою стала тема знедоленості, трагічної безвихідності. Тема ця не вигадана, вона взята з життя, відбивши долю цілого покоління, в тому числі і долю самого композитора. Як вже було сказано, свій короткий творчий шлях Шуберта пройшов у трагічній безвісності.

Йому не супроводжував успіх, притаманний музиканту такого масштабу.

З дня народження Шуберта минуло 220 років, а його твори й досі не втратили популярність і є одними з найбільш відомими зразками класичної музики.

Наталія Сінченко,
голова ПЦК "Теорія музики"

Знамені дати

ФАКТИ З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ

2 січня

1843 р. у Дрездені відбулася перша постановка опери Ріхарда Вагнера "Летючий голландець". Лібрето написав сам композитор за народною легендою і новелою Г. Гейне. "Летючий голландець" знаходиться в руслі традицій німецької романтичної опери, що поєднується в народно-легендарному сюжеті, в перетинанні світу реального та фантастичного, спираючись на німецьку народну пісню.



Це романтична балада про людину, яка була проклята дияволом і осуджена на одвічні поневіряння без відпочинку та спокою по хвилях бурхливого океану на своєму примарному кораблі. Звільненням від цього прокляття може бути лише вірна любов жінки. Кохання дочки капітана норвезького корабля Сенті і Голландця складають драматичну основу опери. Ця лірична драма показана Вагнером на тлі картин моря.



3 січня

1898 р. На сцені московської приватної опери Сави Мамонтова вперше виконується опера Миколи Римського-Корсакова «Садко» (лібрето композитора і В.І.Бельского), якій було відмовлено в постановці



Дирекцією Імператорських театрів.

Опера «Садко» стає продовженням епіко-казкової лінії творчості Римського-Корсакова. Образи слов'янської «водяної» міфології злиті в «Садко» з «билинним» історизмом. Народний епос, міфологічне начало, закладені в казці й билині, стали підґрунтам, на якому виникла опера композитора.

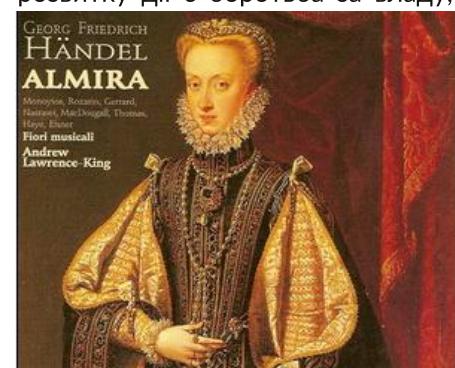


8 січня

1705 р. У Гамбурзі здійснена постановка першої опери Георга Генделя «Альміра».

Директор гамбурзького оперного театру і диригент оркестру Рейнхард

Кайзер надав дев'ятнадцятьрічному талановитому Генделю шанс проявити себе в оперному жанрі. Він передав йому лібрето опери «Альміра», на яке сам до цього дівчі писав музику. Його джерело - одноіменна п'єса італійського письменника і драматурга Джуліо Панчієрі, покладена в основу *dramma per music* Джузеппе Бонівенті, поставленої при дворі в Венеції у 1691 році. В опері «Альміра» розповідається про царицю Кастилю. Події, що описуються в лібрето, персонажі і їхні вчинки не пов'язані з реальними історичними фактами. Единим історично достовірним елементом є місце і час дії - місто Валладолід, що знаходиться на північному заході Іспанії, який був місцем перебування двору кастильських і іспанських монархів в період Середньовіччя. Головною пружиною розвитку дії є боротьба за владу,



яка обумовлює мотивацію поведінки персонажів. Основний мотив, який об'єднує політичну і любовну інтриги - жага влади. Видовищний компонент в опері посиленій за рахунок внесення в сюжет натуралистичних подробиць, характерних для театральної традиції «англійських комедіантів»: просту мову (часто діалект), змішання пафосу і клоунади, контрасти пишних «палацових» сцен і життєвих ситуацій персонажів.

11 січня

1940 р. У Ленінграді відбулася прем'єра балету Прокоф'єва "Ромео і Джульєтта".

Лібрето розроблено композитором спільно з режисером С. Радловим і балетмейстером Л. Лавровським. Хоча в минулому були спроби представити Шекспіра на балетній сцені, але жодна з них не визнається вдалою. У зв'язку з цим звернення

Прокоф'єва до шекспірського сюжету було сміливим кроком. "Ромео і Джульєтта" Прокоф'єва - це багато розвинена



хореографічна драма зі складним мотивуванням психологічних станів, великою кількістю чітких музичних портретів-характеристик. Лібрето стисло і переконливо показує основу шекспірівської трагедії. У ньому збережена основна послідовність сцен (скорочені лише деякі сцени - 5 актів трагедії згруповані в 3 великих акта).



14 січня

1690 р. У Нюрнберзі (Німеччина) був створений кларнет – язичковий дерев'яний духовий музичний інструмент з одинарною тростиною, який належить до транспонуючих інструментів. Широко використовується як сольний інструмент, а також в симфонічному оркестрі, і вважається одним із найвіртуозніших музичних інструментів.



25 січня

1858 р. «Весільний марш» Фелікса Мельдельсона-Бертольди вперше прозвучав на весіллі через 11 років після його смерті, 25 січня 1858 року на церемонії одруження кронпринца Пруссії Фрідріха Віль-

Поради психолога



Наталія Юрченко,
практичний
психолог

Як психолог і людина з великим життєвим досвідом раджу молоді більше читати. Художня і спеціальна література сприяє всебічному розвитку нашої психіки: розвиває зорове сприймання і пам'ять, увагу і терпіння, збагачує словниковий запас, формує мислення і уяву, врівноважує емоції, розширює кругозір, розвиває естетичний смак. За бажання цей перелік можна продовжувати. Одним словом, читання – це ліки для нашої душі. Серед сучасних українських письменників хочу виділити ім'я Ірен Роздобудько, творчістю якої я захоплююсь. Її можна назвати сучасним філософом і психологом. Її твори вражают неймовірним проникненням у глибини людських душ. Ось уривок із твору І.Роздобудько: «Бог створив світ гармонійним. Все в ньому має бути врівноваженим.



гельма IV і англійської принцеси Вікторії Адельгейд, старшої доньки королеви Вікторії. Принцеса була великою любителкою музики і самостійно вибрала музичний супровід для весілля.

Матеріал підготувала викладач ПЦК "Теорія музики" - Анастасія Михайлова

За законом сполучених посудин. Тому ніколи одна чаша терезів не повинна переважати іншу – усе має бути на одному рівні! У світі стільки ж любові, скільки ненависті, стільки ж болю, скільки й щастя, стільки ж сліз, скільки й сміху. Зло ніколи не переважить добро, так само, як і ніколи не станеться навпаки. Уявляєш, на що перетвориться те добро, якщо воно візьме гору? За добро, котре ти несеш людям, вони можуть розіпнуті. А так – усе збалансовано. Якщо хтось додає на чашу зла бодай краплину – у цей же час в якомусь іншому місці, можливо на іншому кінці Землі, хтось так само кладе пір'їну благодаті на протилежну чашу. І все знову врівноважується. Проблема лише в тому, що в цій миті тимчасового дисбалансу і скуються неправедні вчинки. Але в іншій миті, коли пір'їнка добра лягає на терези – пишуться поеми, складаються вірші, надходять осяння вченім і митцям, народжуються генії й...зустрічаються ті, кому суджено

зустрітися.

Гармонія – гойдалка, вічний двигун, без якого в світі настане хаос...».

Читайте Ірен Роздобудько.

ART-МОЗАЇКА

Електронна газета Комунального закладу "Сєвєродонецьке обласне музичне

училище ім. С. С. Прокоф'єва"

Поштова адреса: 93408, м. Сєвєродонецьк, проспект Хіміків, 10

тел. (0645) 704400; тел./факс (06452) 4-34-43

e-mail: sevmuzuch@ukr.net; <https://www.facebook.com/sevmuz>